

Habilitation Thesis

Phd CRISTINA GAVRILUȚĂ

„ALEXANDRU IOAN CUZA” UNIVERSITY OF IAȘI

**VIAȚA SOCIALĂ ȘI NEGATIVUL
COTIDIANULUI.**

O pledoarie pentru cercetarea socioantropologică.

IAȘI

2014

CUPRINS

REZUMAT

Partea I:

REALIZĂRI ȘTIINȚIFICE, PROFESIONALE ȘI ACADEMICE

Capitolul 1: REPERE EPISTEMOLOGICE ÎN CERCETAREA SOCIALULUI

- 1.1. În căutarea sensului// Cunoșterea socialului și provocările sale**
- 1.2. De la interpretarea socialului la hermeneutica negativului**
- 1.3. Opțiunea pentru metodă**

Capitolul 2: DINCOLO DE „ZIDUL DE AER”. MENTALITĂȚI ȘI REPERE CULTURALE ÎN VIAȚA SOCIALĂ

- 2.1. Capitalismul românesc și tipare mentale**
- 2.2. Tradiție și modernitate în viața socială**
- 2.3. Lumea globală în imagine și imaginar**

Capitolul 3: SACRUL ȘI EXPRESIILE SALE SOCIALE

- 3.1. Toleranță socială, religia și cunoașterea Celuilalt**
- 3.2. Sacrul cotidian și californizarea culturii**
- 3.3. Practici sociale din zona neconvenționalului.**

Capitolul 4: CORPUL ÎN REGISTRUL NORMALITĂȚII ȘI AL DEVIANȚEI

- 4.1. Practici și reprezentări sociale ale trupului**
- 4.2. Corporalitatea în dinamica puterii și a anormalității sociale**

Partea a II-a:

PLANURI DE EVOLUȚIE ȘI DEZVOLTARE A PROPRIEI CARIERE PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI ACADEMICE

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

REZUMAT

A scrie o lucrare despre propriile realizări științifice și academice este o întreprindere destul de riscantă pentru cel ce-și asumă propria devenire profesională ca pe un act în permanță construcție și nu ca pe o strategie perfect gândită și proiectată în traiectoria existenței sale. La fel se întâmplă și în cazul celor ce jură pe exigențele obiectivității și echidistanței oricărui demers.

Totuși, un astfel de demers științific își dezvăluie necesitatea în condițiile conturării unui profil cât mai clar a cercetărilor realizate de cineva într-un domeniu. În fapt, poate fi vorba de un dublu beneficiu: pe de o parte se aduc clarificări cu privire la o serie de cercetări personale fără a lăsa loc dubiilor și interpretărilor și, pe de altă parte, demersul însuși poate fi pentru autor un proces critic de raportare în timp la propriile producții științifice și de cercetare.

Titlul pe care-l propun lucrării, *Viața socială și negativul cotidianului. O pledoarie pentru cercetarea socioantropologică*, acoperă pe deplin aria de interes a preocupărilor mele care se situează fie în zonele de penumbră, adesea uitate ale socialului, fie în cele fierbinți de maximă actualitate. Pledoaria pentru cercetarea de factură socio-antropologică vine din experiența mea de cercetare, din lecturi dar sunt și expresia unor întâlniri speciale cu profesori, cercetători, sociologi și antropologi care m-au convins că societatea nu poate fi cunoscută pe deplin dacă ne limităm doar la domenii stricte de specializare. Pentru mine mariajul dintre sociologie și antropologie oferă deschideri, satisfacții și se pretează perfect în cercetarea fenomenelor sociale contemporane dar și a celor mai puțin vizibile ce poartă cu ele un anume exotism.

Primul capitol, *Repere epistemologice în cercetarea socialului* afirmă dintru început care este poziția mea epistemologică în ceea ce privește cercetarea socialului. Întrebările la care am încercat să răspund prin studiile și cercetările mele sunt: Cum poate un sociolog să abordeze realitatea astfel încât să pătrundă în esența sa? Este suficientă doar înțelegerea cușală a fenomenelor? Realitatea socială poate fi modelizată? Ce anume este semnificativ în înțelegerea socialului și care sunt acele secvențe ale lumii care camuflează înțelegerile profunde ale vieții sociale? Care este formula metodologică cea mai potrivită într-un demers sociologic?

Influențată de o serie de scrieri precum Dilthey, M. Weber, R. Boudon, Schutz, Th Kuhn, P. Feyrabendt, dar și de o semă de perspective ce vin dinspre științe prin scierile Rene Thom, Benôt Maldebrot, Ilya Prigogine sau David Ruelle, am încercat să promovez o perspectivă interdisciplinară în cercetarea sociologică. Dincolo de posibilitatea unei modelizări, insist asupra

necesității unei hermeneutici a socialului megând până la negativul acesteia. Ideea mi-a fost furnizată de Moshe Idel, cunoscut specialist în mistică iudaică, dar și de abordările epistemice ale lui Ioan Petru Culianu și Mircea Eliade. Cât privește opțiunea pentru metodă acesta înclină mult spre zona calitativă, studiile mele despre observație, povestire și studiul introductiv la Manualul de etnografie, Marcel Mauss fiind o dovadă a acestui fapt.

Capitolul doi, *Dincolo de „zidul de aer”*. *mentalități și repere culturale în viața socială*, situează mentalul social în negativul cotidianului. Temele care constituie pilonii acestui capitol, capitalismul românesc, tradiția și modernitatea socială, lumea globală în imagine și imaginar ilustrează faptul că în backdund-ul unor fenomene sociale extrem de importante se situează date de natură mentală (cercetările etnologice și antropologice demonstrează existența acestor constante în viața socială). În opinia mea, ele sunt cele care controlează în chip nevăzut și subtil realitatea socială, dincolo de raționamente, norme și reguli. Sunt asemeni unui invizibil zid de aer de care ne lovim adesea.

Capitolul trei, *Sacrul și expresiile sale sociale* subliniază faptul că, în lumea contemporană sacrul continuă să rămână o variabilă importantă în ciuda unui accelerat proces de desacralizare și „californizare” a culturii. Problematika toleranței și a cunoașterii Celuilalt devine una de maxim interes în condițiile manifestării diferitelor forme de terorism astăzi în lume. Terorismul, fenomenul globalizării și practicile sociale situate în zona neconvenționalului (practicile divinatorii actuale, ritualuri și superstiții), toate arată că într-o lume seculară continuă să supraviețuiască o serie de date prime care pot explica comportamentele sociale. Ele sunt plasate de unii autori în zona sacrului, de alții în zona arhetipurilor iar în versiune paretiană ele sunt asemenea reziduurilor și se situează în zona nonlogicității. Prin urmare, nucleul reziduului ar fi reprezentat de o serie de imagini primordiale și arhetipale care se rulează în timp. Practic, acest mecanism de generare a reziduurilor este continuu și nelimitat. Unele se pot transforma în sisteme și doctrine religioase, altele rămân simple superstiții iar altele, probabil, nu mai au șansa de a se întrupa vreodată în istorie.

Capitolul patru, *Corpul în registrul normalității și al devianței*, urmărește o serie de fenomene sociale prin prisma practicilor corporale, a imaginilor și a reprezentărilor sociale a corpului. Practic, urmând modelul lui Michel Foucault am încercat să înțelegem fenomenul traficului de persoane ca o formă de dominare și supunere a corpului utilizând o serie de practici și strategii care, finalmente, modelează reprezentările dar și relația cu corpul. Marcă evidentă a

descoperirii și trăirii efective a condiției de victimă și de serv, trupul poate fi, în egală măsură, și un veritabil depozitar al conduitelor deviante și delincvente. În fenomenul traficului de persoane, manifestările corpului pot fi etichetate în cheie maussiană ca fiind un adevărate *fenomene sociale totale*. Lectura corectă a corpului în astfel de situații poate conduce către informații și soluții inedite în gestionarea și controlul fenomenului.

Promovez, aşadar, o hermeneutică a cotidianului văzută ca o hermeneutică a negativului existenței sociale pe care o putem identifica în fapte și fenomene sociale aparent mărunte, ne semnificative, marginale sau desuete. Cred că cunoașterea socialului rămâne în continuare o provocare iar complexitatea vieții sociale poate fi decipată tocmai prin accesarea zonelor obscure, latente, mai puțin vizibile. Desigur, această întreprindere nu e nici simplă, nici ușoară. Multe din răspunsurile pe care sociologul le caută se camuflează în negativul fenomenelor sociale care țin agenda zilnică. Unele, nici măcar nu fac parte dintre acesta. Totuși, ele dau seama de mecanismele subtile ale funcționării socialului. Deși, din punctul de vedere al unei vizibilități științifice o astfel de abordare nu oferă satisfacții imediate, din punctul de vedere al cunoașterii ea oferă însă nebanuite bucurii și satisfacții intelectuale.

Din această perspectivă mă situez printre norocoși. Cercetările și scrierile mele mi-au oferit satisfacții și provocări intelectuale care m-au făcut să merg înainte, să am curajul de a căuta mai departe în negativul fenomenelor sociale.

Provocările nu au încetat să apară și aventura cunoașterii să continue...

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

1. AFLOROAIEI, Ștefan, în lucrarea *Intâmplare și destin*, Iași, Editura Institutul European, 1993
2. ACHIMESCU, Nicolae, „Satanismul în România –organizare și ritualuri” în *Biserica și problemele vremii*, nr.3 /1998
3. ALBERT, Michel, *Capitalism contra capitalism*, București, Editura Humanitas, 1994
4. ANDERSON, L. Gary, HERR, G. Kathryn (Editors), *Encyclopedia of Activism and Social Justice*, vol. I, Sage Publications Inc., United States of America, 2007
5. AUGÉ, Marc, *La guerre de rêves. Exercices d'ethno-fiction*, Paris, Seuil, 1997
6. AVRAMESCU, Cătălin, *Filosoful crud. O istorie a canibalismului*, București, Editura Humanitas, 2003,
7. BARBĂNEAGRĂ Paul, *Arhitectură și geografie sacră*, Iași, Editura Polirom, 2000
8. BARBU, Daniel, *Firea românilor*, București, Editura Nemira, 2000
9. BADESCU, Ilie, DUNGACIU, Dan, BALTASIU, Radu, *Istoria sociologiei. Teorii contemporane*, București, Editura Eminescu, 1996
10. BAUMAN, Zygmunt, *Lyquid Modernity*, Polity Press, 2000
11. BAUER, Yehuda, *Rethinking the Holocaust* New Haven, Yale UP, 2002
12. BAUDRILLARD, Jean, *Societatea de consum. Mituri și structuri*, Editura Comunicare.ro, București, 2008
13. BERNEA, Ernest, *Îndemnuri la simplitate*, București, Editura Anastasia, 1995
14. BIRIȘ, Ioan, *Sociologia civilizațiilor*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2000
15. BIBICESCU, I. C., *Poezii populare din Transilvania*, București, 1893
16. BOIA, Lucian, *Pentru o istorie a imaginarului*, București, Editura Humanitas, 2000
17. BONDOR, George (ed.), *Sensuri ale corpului*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2011
18. BORGES, Jorge Luis, *Opere3. Discuții. Nouă eseuri dantești. Biblioteca personală. Alte investigații*, București, Editura Univers, 2000
19. BRUHL, Lucien –Levi, *La mentalité primitive*, Paris, Alcan, 1922)

20. BUDIȘ, Monica, *Microcosmosul gospodăresc. Practici magice și religioase de apărare.* , București, Editura Paideia, 1998
21. CHEVALIER Jean, GHEERBRANT Alain, *Dicționar de simboluri*, vol.II, București, Ed Artemis,1994
22. CHANG, Ha-Joon, *Samaritenii cei răi. Mitul liberului schimb și istoria secretă a capitalismului.* Iași, Editura Polirom, 2012
23. CIORAN, Emil, *Schimbarea la față a României*, București, Editura Humanitas, 1990,
24. CIORAN Emil, *Singurătate și destin*, București, Editura Humanitas, 1992
25. CORBIN Alain, COURTINE Jean-Jacques, VIGARELLO Georges (coord.) *Istoria corpului* ,vol.I,II,III , București, 2008
26. CULIANU, Ioan Petru, *Eros și magie în Renaștere.* 1484, București, Editura Nemira, 1994
27. CULIANU, Ioan Petru, *Gnozele dualiste ale Occidentului*, București, Editura Nemira, 1995
28. CULIANU, Ioan Petru, „Advers și revers în istorie. Câteva reflexii epistemologice”, în *Revista de teorie literară*, nr. 2-3, 1986
29. CULIANU, Ioan Petru, *Studii românești. Fantasma nihilismului. Secretul doctorului Eliade*, vol. I, Iași, Editura Polirom, 2006
30. CULIANU, Ioan Petru, *Păcatul împotriva spiritului*, Editura Nemira, București, 1999
31. CULIANU, Ioan Petru, *Jocurile minții. Istoria ideilor, teoria culturii, epistemologie*, Iași, Editura Polirom, 2002
32. CULIANU, Ioan Petru, *Gnozele dualiste ale Occidentului*, Iași, Editura Polirom, 2013
33. CULIANU, Ioan Petru în *Arborele gnozei. Mitologia gnostică de la creștinismul timpuriu la nihilismul modern*, traducere din engleză de Corina Popescu, București, Editura Nemira, 1998
34. DÂNCU, Vasile Sebastian, *Comunicarea simbolică. Arhitectura discursului publicitar*, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2009
35. DUBAR, Claude, *Criza identităților. Interpretarea unei mutații.*, Chișinău, Editura Știința, 2003
36. DURAND, Gilbert, *Structurile Antropologice ale imaginarului*, București, editura Univers Encilopedic, 2000

36. DURAND, Gilbert, *Aventurile imaginarului. Imaginația simbolică. Imaginarul*, traducere de Muguraș Constantinescu și Anișoara Bobocea, București, Editura Nemira, 1999.
37. ELIADE Mircea, *Cosmogonie și alchimie babiloniană*, București, Editura Vremea, 1937
38. ELIADE, Mircea, *Încercarea Labirintului*, Cluj, Editura Dacia, 1990
39. ELIADE, Mircea, *Sacrul și profanul*, traducere de Rodica Chira, București, Editura Humanitas, 1992.
40. ELIADE, Mircea, *De la Zamolxis la Gengis-Han*, București, Editura Humanitas, 1995
41. ELIADE, Mircea, *Împotriva deznădejdii*, ediție îngrijită de Mircea Handoca cu o prefață de Monica Spiridon, București, Ed. Humanitas, 1992
42. ELIADE, Mircea, *Aspecte ale mitului*, traducere de Paul G. Dinopol, prefață de Vasile Nicolescu, București, Editura Univers, 1978;
43. ELIADE, Mircea, *Tratat de istorie a religiilor*, prefață de Georges Dumézil, cuvânt înainte de Mircea Eliade, traducere de Mariana Noica, București, Editura Humanitas, 1992;
44. ELIADE, Mircea, *Nostalgia originilor. Istorie și semnificație în religie*, traducere de Cezar Baltag, București, Editura Hmanitas, 1995
45. ELIADE, Mircea, *Nașteri mistice*, București, Editura Humanitas, 1995
46. ELIADE, Mircea, *Istoria credințelor și ideilor religioase .De la epoca de piatră la Misterele din Eleusis*, vol I, București, Editura Științifică, 1991
47. EVDOCHIMOV, Paul, *Otodoxia*, București, Editura Institutului biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, 1996
48. EVSEEV, Ivan, *Dicționar de magie, demonologie și mitologie românească*, Timișoara, Editura Amarcord, 1997
49. FINE, Ben, 2001, *Social Capital versus Social Theory: Political Economy and Social Science at the Turn of the Millennium*, Routledge, London , 2001
50. FEYERABEND, Paul, *Against Method*, New York, Verso Publishing, 2010
51. FEYERABEND, Paul, *The Tyranny of Science*, Cambridge, Polity Press, 2011
52. FOUCAULT, Michel, *A supraveghea și a pedepsi*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005
53. FRUNZĂ, Sandu, *Dumnezeu și Holocaustul La Elie Wiesel*, București, Editura Contemporanul, 2010

54. GAVRILUȚĂ, Cristina, *The Everyday Sacred. Symbols, Rituals, Mythologies*, Germany, Saarbrücken, Lap Lambert, Academic Publishing, 201
55. GAVRILUȚĂ, Cristina, *Socioantropologia fenomenelor divinatorii*, Iași, Editura Institutul European, 2008
56. GAVRILUȚĂ Cristina, „Etnie și identitate culturală”, în vol. Institutului de Filologie Română „Al. Philippide”, *Români majoritari /Români minoritari: interferențe și coabitări lingvistice , literare și etnologice*, coord. Luminița Botoșineanu, Elena Dănilă, Cecilia Holban, Ofelia Ichim, Editura Alfa, Iași, 2007
57. GAVRILUȚĂ, Cristina, *Sacrul și californizarea culturii. Șapte interviuri despre religie și globalizare*, București, Editura Paideia, 2008
58. GAVRILUȚĂ, Cristina, „Tradiție și modernitate: Stiluri de viață actuale în satul românesc” în vol. Valentin Mihai Bohateret (coord.), *Studii și cercetări de economie rurală*, tom VII. Editura “Tera Nostra”, Iași, 2008
59. GAVRILUȚĂ, Cristina, „Mentality and Ideological Construct in Social Economy”, *Journal of Social Economy*, vol. 1, nr.1, decembrie 2011
60. GAVRILUȚĂ, Cristina, DĂSCĂLIȚA, Ana Maria „The Social Activism and its Manifestations”, în *Analele de Sociologie și Asistență Socială* a Facultății de Filosofie și Științe social Politice, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, vol. IV/ 2011
61. GAVRILUȚĂ, Cristina, „Miturile lumii moderne în viziunea lui Mircea Eliade” în vol.: Tudor Ghideanu (coord.) *Adversus Haereses, vol.II. Filosofie creștină și dialog cultural*, Iași, Editura Lumen, 2008
62. GAVRILUȚĂ, Cristina, *Socioantropologia fenomenului religios*, Iași, Editura Fundației Axis, 2003
63. GAVRILUȚĂ Cristina, „Agresivitatea umană și controlul social. O perspectivă socio-antropologică.” în rev. *Sociologie românească*, Nr.3-4, Iași, Editura Polirom, 2008
64. GAVRILUTA, Cristina, „Moshe Idel, cartea și hermeneutica negativului, / Moshe Idel The Book And The Hermeneutics Of The Negative” în *Journal for the Study of Religion and Ideologies* , volume 6, No. 18 ~ Winter 2007
65. GAVRILUȚĂ, Cristina, „Viața carcerală. Studiu socioantropologic asupra viețășilor” în vol. *Colocviul internațional de științe sociale Acum 2007*, Editura Universității Transilvania din Brașov

66. GAVRILUȚĂ Cristina, „The Sense of Value in a Desacralized World” în *Journal for the Study of Religion and Ideologies* JSRI volume 10, no. 28, Spring 2011
67. GAVRILUȚĂ Cristina, GAVRILUȚĂ Nicu, „Ritualurile sacre, simbolistica religioasă a corpului și traficul de ființe umane” în vol.Cristina Gavriliuță & Nicu Gavriliuță (coord.), *Human Trafficking. Secularization and Public Policy Intervention*, Editura Institutul European , Iași, 2013
68. GAVRILUȚĂ Cristina, ASIMINEI Romeo, „The problem of evil and responsibility to Elie Wiesel. New Perspectives on the Holocaust” în *Journal European of Sience and Theology*, vol. 7, No.4, december 2011
69. GAVRILUȚĂ. Nicu, *Fractalii și timpul social*, Cluj, Editura Dacia, 2003
70. GAVRILUȚĂ, Nicu, *Mentalități și ritualuri magico-religioase*, Editura Polirom , Iași, 1998
71. GAVRILUȚĂ, Nicu, „Europa și noul umanism”, în rev. *Hermeneia*, numar special, Editura Fundatiei AXIS, Iasi, 2005
72. GAVRILUȚĂ Nicu, *Mit, magie și manipulare politică*, Iași Editura Institutul european, 2015
73. GHINOIU, Ion, *Lumea de aici, lumea de dincolo. Ipostaze ale nemuririi românești*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1999
74. GIRARD, Rene, *Violența și sacrul*, București, Editura Nemira, 1995
75. HEINTZ, Monia, *Etica muncii la români*, București, Editura Curtea Veche, 2005
76. HOGG, Garry, *Canibalism and human sacrifice*, Londra, Pan Books, 1973
77. HUNGTINTON, Samuel, *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, București, Editura Antet, 2007
78. HYVERNAUD, Georges, *La peau et les os*, Ramsay, 1995
79. ICĂ, I. Ioan jr., MARANI, Germano, (coord.), *Gândirea socială a Bisericii. Fundamente - documente – analiza –perspective*, Sibiu, Editura Deisis, 2002
80. IDEL, Moshe, *Perfecțiuni care absorb. Cabala și interpretare*, Iași, Editura Polirom, 2004
81. KEITMAN, Klaus, *Imaginea românilor în spațiul lingvistic german*, București, Editura Humanitas, 1995

82. KLEIN, Naomi, *No Logo.Tirania mărcilor*, traducere de Alina Scurtu, Editura Comunicare.ro , București. 2006
83. KLIGMAN, Gail, *Nunta mortului. Ritual, poetică și cultură populară în Transilvania*, Iași, Editura Polirom, 1998
84. KUHN, Thomas, *Structura revoluțiilor științifice*, București, Editura Hunamitas, 2008.
85. LAPLANTINE, François în *Desrierea etnografică*, Iași, Editura Polirom, 2000Pierre Francastel, *Etudes de sociologie de l'art*, Paris, Denoël/ Gonthier, 1970
86. LE BRETON, David, *Antropologia corpului și modernitatea*, Timișoara, Editura Amarcord 2002
87. LIPOVETSKY, Gilles, *Ecranul global*, Iași Editura Polirom, 2008
88. LOVINESCU, Vasile, *Creangă și creanga de aur*, București, Editura Cartea Românească, 1989
89. LUCACI, Florea, „Cel de-al treilea om și etica responsabilității: Sandu Frunză, Dumnezeu și Holocaustul la Elie Wiesel”, în rev. *Journal of Humanistic and Social Studies*, Faculty of Humanistic and Social Sciences of “Aurel Vlaicu” University, Arad, 2010
90. MAFFESOLI, Michel în lucrarea *Le réenchantement du monde. Une éthique pour notre temps*, Paris, La Table Ronde, 2007
91. MAIOR, Petru, *Predici sau învățături la toate duminicile și sărbătorile anului*, Cluj, 1906, vol.1
92. MALDELBROT, Benôt, *Obiecte fractale. Formă. Hazard. Dimensiune*, București, Editura Nemira, 1998
93. MARIAN, Simion Florea, *Sărbătorile la români*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1994
94. MAUSS, Marcel, *Eseu despre dar*, Editura institutul European, Iași, 1993
95. MĂRGINEAN, Marius, , „Practicile devoțiunii populare în Transilvania (sec.XVIII)” în *Buletinul cercurilor științifice studențești arheologie-istorie-muzeologie*, nr. 6, 2000
96. MEAD, George Herbert, *Mind, Self and Society*, Chicago, 1934
97. MIHU, Achim, *Antropologie culturală*, Cluj –Napoca, Editura Dacia, 2002
98. MUCCHIELLI, Alex, *Dicționar al metodelor calitative în științele umane și sociale*, Iași, Editura Polirom, 2002, pp.313-314
99. MUCCHIELLI, Alex, *Les Mentalites*, Paris, ESF Editeur, 1984

100. MORIN, Edgar, rev. *Societe* (N.42), Paris, Dumond, 1993
101. MORIN Edgar, *Le paradigme perdu: la nature humaine*, Paris, Seuil, 1973
102. MOROS PENA, Manuel, *Istoria canibalismului*, București, Editura Corint,
MOSCOVICI, Serge, *Psihologia socială sau mașina de fabricat zei*, Iași, Editura
Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1994
103. MOTRU, Constantin Rădulescu, “Puterea sufletească” în *Personalismul energetic*,
București, Editura Eminescu, 1984
104. NICOARĂ, Toader, „Istorie și violență”, în *Rev. Caiete de antropologie istorică*, Anul
I, Nr. 2, iulie-decembrie, 2002
105. NOICA, Constantin, *Manuscrisele de la Câmpulung. Reflecții despre țărănime și
burghezie*, București, Editura TODOROV Tzvetan, *Cucerirea Americii. Problema
celuilalt*, Iași, Editura Institutul European, 1994;
106. NIETZSCHE, Fr., *Așa grăit-a Zarathustra*, traducere de George Emil Bottez,
București, Editura Antet, 2009
107. PALER, Octavian, în *Mitologii subiective*, Iași, Editura Polirom, 2008
108. PAPADIMA, Ovidiu, *O viziune românească asupra lumii*, București, Editura Saeculum,
1995
109. PAPADIMA Ovidiu, „Motivul «scrierii pe cer» în literatura universală și în folclor” în
rev. *Folclor literar*, vol.I , Timișoara, 1967
110. PARETTO, Vilfredo, *Traité de sociologie générale*, vol. I-II, Paris, Payot, 1933
111. PATAPIEVICI, H-R, *Politice*, București, Editura Humanitas, 1996
112. PATLAGEAN, Evelyne, „Histoire de l’ imaginaire” în *La nouvelle histoire*, sub
direcția lui Jaques le Goff și Roger Chartier, Paris, Edition Retz, 1978
113. PREDA, Marian, *Politica socială românească - între sărăcie și globalizare*, Iași
Editura Polirom, 2002
114. PRIGOGINE, Ilya, STENGERS, Isabelle, *Noua alianță. Metamorfoza științei.*,
București, Editura Pontică, 1984
115. RÂMBU Nicolae, *Valoarea sentimentului și sentimentul valorii*, Cluj-Napoca, Editura
Grinta, 2010
116. RICOEUR, Paul, *Temps et récit*, Paris, Seuil, 1985
117. RICOEUR, Paul, *La Mémoire, l’histoire, l’oubli*, Seuil, Paris, 2000

118. RITZER, George, *Globalizarea nimicului: cultura consumului și paradoxurile abundenței*, București, Editura Humanitas, 2010
119. RUELE, David, *Hazard și haos*, București, Editura Curtea Veche, 2013
120. SAADA, Jean Favret, *Les mots, la mort les sorts*, Paris, Galimard, 1997
121. SCHOLEM, Gershom, *Cabbala și simbolistica ei*, București, Editura Humanitas, 1996
122. SIRONNEAU, Jeanne –Pierre în *Figures de l'imaginaire religieux et derive ideologique*, Paris, Editura Harmattan, 1993
123. SPĂRIOSU, Mihai, *Resurecția lui Dionysos*, București, Editura Univers, 1997
124. SPENGLER, Oswald, *Declinul occidentului. Schiță de morfologie a istoriei*, vol.I, traducere de Ioan Lascu, postfață Marin Beșteliu, Editura Beladi, Craiova, 1996
125. STĂNCIULESCU, Elisabeta, *Teorii sociologice ale educației*, Iași, Editura Polirom, 1996
126. ȘOITU, Daniela, GAVRILUȚĂ, Cristina, MATURO, Antonio (editors) *Interdisciplinary approaches in social sciences* Editura Universitatii Alexandru Ioan Cuza din Iasi, 2013
127. THOM René, *Paraboles et catastrophes*, Paris, Flammarion, 1983; René Thom y Emile Noël, *Prédire n'est pas expliquer*, Flammarion, Paris, 1993
128. TOCILESCU Grigore G., ȚAPU, I. Cristea, *Materialuri folcloristice*, București, Editura Minerva, vol.II, 1981
129. TODOROV, Tzvetan, *Descoperirea Americii. Problema Celuilalt*, Iași, Editura Institutul European, 1994
130. TODOROV Tzvetan, *Noi și ceilalți*, Iași, Editura Institutul European, 1999
131. Humanitas , 1997
132. TODOROV Tzvetan, *Abuzurile memoriei*, Editura Amarcord, Timisoara, 1999
133. TYLOR, Eduard B., *Primitive culture*, vol.I, John, Murray, London, 1851
134. UNGUREANU, Dan, *Zidul de aer.Tratat despre mentalități*. Timișoara, Editura Bastion 2008
135. URSACHE, Petru, *Antropologia, o știință neocolonială*, Iași, Editura Timpul, 2006
136. VATTIMO, Gianni, *Societatea transparentă*, Constanța, Editura Pontica, 1995
137. VULCĂNESCU, Mircea, „Spre un nou medievalism economic”, în revista *Viața Românească*, nr 1-2, 1996

138. ZAMFIR, Cătălin, VLĂSCLEANU, Lazăr (coordonatori) *Dicționar de sociologie*, București, Editura Babel, 1993
139. ZIMMER, Heinrich, *Regele și cadavrul*, București, Editura Humanitas, 1994
140. WEBER, Max în *Sociologia religiei*, București, Editura Antet, 1998
141. WEBER, Max, *Etica protestantă și spiritul capitalismului*, București, Editura Humanitas, 1993
142. WIESEL, Elie, *Noaptea*, București, Editura Univers, 2005
143. WUNENBURGER Jean-Jacques în *Filosofia imaginilor*, traducere de Muguraș Constantinescu, Iași, Editura Polirom, 2004
144. YANNARAS, Christos, *Ortodoxie și Occident*, București, Editura Bizantină, 1995
145. ***Convorbiri cu Le Monde, *Întrebări pentru sfârșit de mileniu*, București, Editura Humanitas, 1992
146. ****Floarea darurilor*, Studiu filologic și lingvistic, glosar de Alexandru Moraru, București, 1996